

Päivi Vahtia

Ajanvietekirja 3

**Kirjoitustehtäviä ja sanavisoja
6-100 -vuotiaille**

Sisältö:

AL-loppuisia sanoja	3
EL-loppuisia sanoja	5
ER-loppuisia sanoja	7
RTT-sanoja - kolmitavuisia	9
Eläinten nimiä - määrätty loppukirjain	11
Viisikirjaimisia sanoja	13
Vertailu	15
Sananlaskuja A-sarja	17
Sananlaskuja EI-sarja	19
Sananlaskuja ihmisistä	21
Sananlaskuja työstä ja oppimisesta	23
Sananlaskuja elämästä	25
Maantietovisa Suomesta	27
Ruokajuttuja Suomesta	29
Paikkakuntasanontoja	31
Paikkakuntia, piilosanatehtävä	33
Mitä ja missä? Sarja 1	35
Mikä ja missä? Sarja 2	39
Ruokasanoja maailmalta	41
Lumisanoja	43
TOMAATTI-sanapeli	45
Yleisesti peleistä	47
Aakkoslaatat - purkinkansi-aakkoset	48
Risti-nolla	52
Tavulaput	55
Yhdyssanalaput	62
Sananlaskulaput	78
Parinetsintäkortit	92
Pyykkipojat	93
Pikkuesineiden järjestely - napit ym.	94
Kuva-sanalotto - seurapeli	95
Kuva-sana-ruudukot - yksinpeli	99
Kuvaruudukot - yksinpeli	99
Selailukortit	101
Kuvakorttitehtävät 1 ja 2	104
Tehtäväkortit sananselityksistä	105
Kysymyskortit	106
Sommittelutehtäviä	107
Skanneri ja kopiokone apuna	108
Rastirataideoita ja tunnustelupussit	110
Kapineita jutunjuureksi	111
Tekijän loppukaneetti	112

Saatteeksi:

Tämä kirja eli Ajanvietekirja 3 sisältää vähemmän kirjoitus- ja sanavisa-tehtäviä kuin edelliset Ajanvietekirja 1 ja 2. Olen tähän koonnut muutamia käytännössä kokeilemiani peli-ideoita, joiden tavoitteena on aktivoida osallistujia käyttämään käsiään.

Sanavisojen kohdalla älypuhelin ja tietokone toimivat hyvinä tiedon lähteinä, jos haluaa vaikkapa tarkastaa vastaukseksi tarjottujen sanojen oikeellisuutta tai merkityksiä.

Pelivälineet on mahdollista tehdä itse tavallisilla toimistotarvikkeilla tai löytää kodeista. Esimerkiksi nappeja ja kangastilkkuja olen saanut pyytämällä lahjoituksena hoivakodin asukkaiden omaisilta ja yhteistyökumppaneilta.

Jotta sisällölle jää enemmän tilaa, en tässä toista sitä, minkä olen jo kirjoittanut Ajanvietekirja 1:n saatesanoihin ja loppukaneettiin. Toivon, että tämäkin kirja tuottaa ihmisille iloa ja innoittaa keksimään uusia tehtäviä. Kieli on kaikkien yhteistä omaisuutta ☺.

Kirjoitus-, asia- ja kielioppivirheet tässäkin kirjassa ovat tekijän tekemiä. Kommentteja ja kysymyksiä voi lähettää sähköpostitse osoitteeseen pava@luukku.com.

Espoossa syyskuussa 2018

Päivi Vaahla

AL-sanoja, kirjoitustehtävä

Kirjoita alla oleville riveille vihjeiden mukaisia sanoja siten, että niiden alussa tai lopussa on kirjainyhdistelmä AL.

toisen johdettavana	
valtio Euroopassa	
kirkossa käytettävä	
valtamerilintu	
ei rusketu	
saariketju Tyynellämerellä	
kreikkalainen aakkonen	
matematiikkaa	
valtio	
"epätiedettä"	
matelija	
nainen	
vuoristo	
mies	
alkuaine	
ei päällä	
meikkaukseen	
paineen yksikkö	
viihtyy kosteassa	
kuitu	
voi olla pitkäkin	
moottoriturheilua	

pvm ____ / ____ 20 ____ nimi _____

AL-sanoja, vastauksia

Ohjaajalle: AL-alkuisia sanoja löytyy paljon enemmänkin; niitä voi kysellä suullisesti, jos tehtävä tarkistetaan ryhmässä.

toisen johdettavana	alainen
valtio Euroopassa	Alankomaat
kirkossa käytettävä	alba
valtamerilintu	albatrossi
ei rusketu	albiino
saariketju Tyynellämerellä	Aleutit
kreikkalainen aakkonen	alfa
matematiikkaa	algebra
valtio	Algeria
”epätiedettä”	alkemia
matelija	alligaattori
nainen	Alma
vuoristo	Alpit
mies	Alpo
alkuaine	alumiini
ei päällä	alu/nen, -sta
meikkaukseen	kajal
paineen yksikkö	pascal
viihtyy kosteassa	sammal
kuitu	sisal
voi olla pitkäkin	taival
moottoriurheilua	trial

EL-loppuisia sanoja, kirjoitustehtävä

Kirjoita alla oleville riveille kaksitavuisia sanoja siten, että ne alkavat rivin alkuun merkityllä kirjaimella ja päättyvät kirjaimiin EL.

jaloin	A	
polttoainetyyppi	D	
hengellinen laulu sekin	G	
soitin	K	
koirapaikka	K	
krokotiililtakin?	K	
taipuva kohta	N	
langalla	O	
työkalu	P	
kranssi	S	
ääntä	S	
luokki	V	

Kirjoita vielä sellaisia kolmitavuisia sanoja, joista löytyy kirjainyhdistelmä EL. Alkukirjain on merkitty riveille.

kanalintu sekin	K	
voi syntyä tappelussakin	M	
teräase	S	
vaikeakulkuinen	S	
pullotukseen	S	
ei sopuisaa	T	
pyhä paikka	T	
typerys	T	
joskus kannattelee arjessa		

pvm ____ / ____ 20 ____ nimi _____

EL-loppuisia sanoja, vastausehdotuksia

Ohjaajalle: sanoja, joiden sisällä on kirjainyhdistelmä EL, on paljon enemmän kuin vastauksiin on merkitty.

Mutta EL-loppuisiin sanoihin saatetaan tarvita apukysymyksiä.

Joistakin sanoista käytetään myös pidempää, vokaaliin loppuvaa muotoa: seppel/seppele, petkel/petkele.

jaloin	A askel
polttoainetyyppi	D diesel
hengellinen laulu sekin	G gospel
soitin	K kannel
koirapaikka	K kennel
krokotiililtakin?	L kyynel
taipuva kohta	N nivel
langalla	O ommel
työkalu	P petkel
kranssi	S seppel
ääntä	S sävel
luokki	V vemmel

kanalintu sekin	K koppelo
voi syntyä tappelussakin	M mustelma
teräase	S sapeli
vaikeakulkuinen	S sokkelo
pullotukseen	S suppilo
ei sopuisaa	T tappelu
pyhä paikka	T temppeli
typerys	T tomppeli
joskus kannattelee arjessa	U unelma

ER-loppuisia sanoja, kirjoitustehtävä

Kirjoita alla oleville riveille sanoja siten,
että ne alkavat rivin alkuun merkityllä kirjaimella
ja päättyvät kirjaimiin ER.

A	
B	
C	
D	
E	
F	
G	
K	
L	
M	
O	
P	
R	
S	
T	
U	
W	

pvm ____ / ____ 20 ____ nimi _____

ER-loppuisia sanoja, vastauksia

Ohjaajalle: vastauksiin on helpompi löytää vierasperäisiä kuin suomalaisia sanoja.

- A** auer
- B** babysitter, Bayer (*lääkefirma*), besserwisser, bestseller, biedermeyer, bitter, blazer
- C** cheerleader, copywriter
- D** denier
- E** Ester
- F** freelancer
- G** genever (*alkoholijuoma*)
- K** kassler (*sianlihaa*), Keppler, kinner
- L** laser, loafer
- M** manner
- O** Oliver
- P** paternoster (*Suomessa Eduskuntatalon hissityyppi*), penger
- R** Rainer, Roger (*Moore*), rottweiler
- S** schäfer, Steiner(*-koulu*)
- T** tanner, Tiber (*joki Italiassa*)
- U** Unilever (*päivittäistavaroiden valmistaja*)
- W** vesper (*iltajumalanpalvelus, myös muita merkityksiä*), wiener- (*monien yhdyssanojen alkuosa*)

RTT-sanoja, kirjoitustehtävä

Kirjoita alla oleville riveille kolmitavuisia sanoja siten, että ne alkavat rivin alkuun merkityllä kirjaimella ja jokaisessa on peräkkäin kirjaimet RTT. Joillekin riveille voi löytyä useitakin sanoja.

A	
E	
F	
H	
I	
J	
K	
L	
M	
P	
R	
S	
T	
V	

pvm ____ / ____ 20 ____ nimi _____

RTT-sanoja, vastauksia

Ohjaajalle: jos tavumäärä hankaloittaa liikaa, voi tietenkin kelpuuttaa myös muita sanoja: aortta, Bertta, jurtta, hurtta, korttipakka, Martta, Perttu, sortteeraus...

Kaksitavuisista RTT-sanoista on tehtävä Ajanvietekirja 2:ssa.

- A** abortti, aortta, Artturi
- E** Eetvartti, ekspertti
- F** flirttailu
- H** herttua, hirttäjä
- I** insertti
- J** jukurtti
- K** kamfertti (*kamferi*), karttelu, karttua, kartturi, karttuuni, kohortti, konsertti, kortteeri, kortteli, kurttuinen, kätttäjä
- L** luuvartti
- M** marttyyri, mortteli
- P** portteri
- R** raportti
- S** sporttinen, starttaus
- T** tarttua
- V** varttu/a, -nut, vilpertti, virtty/nyt, -ä, värttinä

Karttuuni on kangastyyppe, kohortti tilastotieteessä valikoitu ihmisjoukko, muinaisessa Roomassa armeijan yksikkö, luuvartti veneen tai aluksen tuulenpuoleinen kylki, portteri oluttyyppe.

**Ajanvietekirja 3:ssä on
sanankeksimis- ja kirjoitustehtäviä
ja peliväline-ehdotuksia**

**avuksi hoivakotien virikevastaaville ja
eläkeläiskerhojen ohjaajille**

**ja huviksi ja vaihteluksi kaikille
suomen kielestä innostuneille.**

**Tehtävistä ja peleistä voi olla iloa myös
maahanmuuttajille,
kirjoittamaan opetteleville lapsille ja
isovanhemmille yhdessä
lasten(lasten)lastensa kanssa.**

**Päivi on laatinut ja käyttänyt
erilaisia sanatehtäviä ja pelejä
palvelutalossa ja hoivakodeissa
muistisairaiden ja muiden ikäihmisten
huviksi ja käsijumpaksi
parinkymmenen vuoden ajan.**

9 789528 005643